

3
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Μουσ. Χ. 3 / 1970*

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Συν. 1969 / φεβ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) **ΒΡΑΣΤΑ**.....
(παλαιότερον ὄνομα: **ΒΡΑΣΤΑΜΑ**), Ἐπαρχίας **Χαλκιδικῆς**
Νομοῦ **Χαλκιδικῆς**..... (*Σαλαμίνας. Περὶ Σάμους*)
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος **Γεωργίου**
Γ. Δαίνης..... ἐπάγγελμα **δημοδιδάκταρος**.
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις **Βραστά - Χαλκιδικῆς**.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... **τρία (3)**.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον **Ιωάννης Μοσχῶν τοῦ**.....
Μοσχῶν.....
ἡλικία **71 ἐτῶν**. γραμματικαὶ γνώσεις **ἀπλάτης Δημοτικῆς**
τόπος καταγωγῆς **Βραστά - Χαλκιδικῆς**.
β) **Μαρία Μπουρά**, ἔτι **81**, ἀγράμματος ἐκ **Βραστῶν**.
γ) **Αντώνιος Παντάζης** τοῦ **Πάνου**, ἔτι **68**, ἐκ **Βραστῶν**.

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Διὰ σπορὰν: Βραστά, Παχυνότεινη - Πιτιάδα -
Κομμά - Πηγάδι - Κεχλί - Αγιοί Ιωάννης.
Διὰ βοσκήν: Γεροντόση, Στροβοῖδια - Γροκκαριά - Κρασιά,
Σπίτια Βραστῶν - Μπουριά.*
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *ἐκ Μάβοντα κατὰ χρον. διαστήματα. 1. - 2. ἐτῶν.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ. *Τό. πλείστον
ἐκ φυσικὰ πρόσωπα. Ὑπάρχον ὄμαρ καὶ Βακούφικα, ἄτινα
τό 1915, ἐπὶ ἐπιτροπῇ, διενεμήθησαν.*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Συντάσσ. διανεμεῖ τὸν περιουσίαν., Κρατῶν μέρος
αὐτῶν. διὰ τὰ γεράματα.*

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Ἦσυχολοῦντο καὶ ἀσυχολοῦνται συγχρόνως ἐξ ἀμφοτέρων. ὁ βασιλεὺς δὲ καὶ ἐκ τῆν σφαρο-τροφίαν.*
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί.* .....

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηριῶν ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Τα βασιλικὰ, ἐκκλησιαστικὰ ἐργάζοντο ἐξ τοῦ χωρικοῦ, σὺν ὅποιον πλημυρῶν ἔρε· εἶδος. Στὰ κτήματα τῶν ὀλίγων γαιοκτημόνων ἐργάζοντο κολλῆχοι, ἢ ἄτομα ἢ καὶ μετὰ οἰκογένει-αν τῶν.*
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) *Κολλῆγοι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; Ἐδεω-ροῦντο σὰν δοῦλοι Παράκλητοι, κατώτεροι.* .....

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *Συνήθως ἐν εἶδος.*

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρημα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐχρησιμο-ποιοῦντο καὶ ἦσαν ἐκκλησιαστικὰ καὶ χωρικοὶ, ἐργα-ζόμενοι ἐν εἶδος κατ' ἀποκοπήν.* .....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ναί, ἐκ ἐκκλησιαστικῶν καὶ βασιλικῶν.* .....

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ἐποχικῶς, ἐκ τῶν Ἀγιο. Μοναχ. - Ποταμιά-μησιόφοντο, ὡς κολλῆχοι καὶ ὑπηρέται. ὁ βασιλεὺς ἐκ Περιοχῆν Παγγαίου ἐπὶ περιόδῳ τῆς καὶνούργειας.*
- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἐποχικῶς ἢ ἐργάζονται.* .....

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλάμης μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

..... Διὰ... ζωϊκῆς... κόπρου, αἰγοπροβάτων καὶ βοῶν... καὶ διὰ... κάλυψιν... τῶν θάμνων... διὰ... πολλῶν... ὀργωμάτων.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Πειραματικῶς το 1925 μὲ το βαλκὼ λίπασμα. Ἄμμο (ἔως)

ε'. Ἀπὸ το 1935 ἤρχισε ἡ ἐφαρμογὴ ὑπὸ πολλῶν κατ' ὅκω. Ἀπὸ τότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ἀπὸ τοῦ 1925 μεμονωμέναι ὑπὸ προσδευσικῶν κατ' ὅκω. Ἀλλὰ γεωργικαὶ μηχαναὶ μετὰ το 1935.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ πρῶτον μονόφτερον

για ὅλα τὰ κτήματα. Ἡ προμήθεια τοῦ ταν. ἐγένετο ἀπὸ τὸν κ. Κατρίκα ἐμπόρου γεωργικῶν ἐξοπλισμῶν κατ' ὅκω

Πόλυχρον Χαλκιδεὺς

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοιχούς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) Ἀπὸ τοῦ 1950.....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Ἀπὸ τοῦ 1963 καὶ μετὰ.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δευ. ἤρθε. πατέ.
 5) Μηχανή ἀλωνισμού. Από... τοῦ 1956.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Τὸ... κατασκεύαζε. ἐκ τῶν οὐδ' οἷον ὁ γεωργός. Εἰς κοί. κατασκευάσαι. ἦδαν. 1. ὁ Δημήτριος Καβουράς. τῶν. Γεωργίου. καὶ 2. Βαβί. Δεσ. Γκρέ. Πιερ ἀμφότεροι. ἐκ Βραβυλ. Δα. εὐρίδονται. ἐλήμερον. ἐκζητῶν. -

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποίαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; Με τὸ κατωτέρω ἐπιχειρῶμενον δια +
 μόνο, πᾶν ἢ ἀνετρόχειρον ἦτο τοῦτο πλῆγναι. -

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(¹) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

.. Ἡ το... ε. η. οὐκ π. μορφῆς. δι? ε. δ. α. ε. α'. ε. δ. ο. τῶν
χωραφιῶν. διὰ τὰ. ξυλίνου. αὐτοῦ. ....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.) .....

.. Σκεπάρνι, πριόνι, ρακάνι, ἀρίδα, ξυλοφαί, βριλάρι, δίμερ. κ. α' .....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Σ.τ.α. ζυγα λετρα. Β.ε.ε. Σήμερα χρησι- μοποιῦνται καὶ ἵπποι καὶ ἡμίονοι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *ἦ.το. εἰς. το. ο.λ.ε.δ.των. δύο ζ.α.α. ....*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦ.το. ἀναγκαῖος. ....*

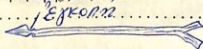
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

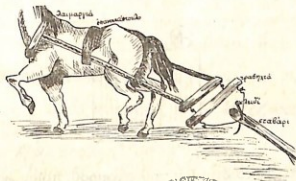
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Ε.χ.ο.ρ.π. ....*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἀπὸ τοῦ 1930. μετὰ τὸ εἰσάγειν ἀροτρον.*
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν λαόν σας. *Συνήθεια. ὁ ζῶον ἐκ τῆς γῆς. ὁ φρέζμι. ὁ ὑπηρετὴς, γυναῖκα ὅμως. ποτέ. . .*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

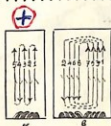
Ἐάν. ἔχο. φεύχο. λαὺν. με. ὅχαινι. λαὺ. ἐδέχεται (ὁ δῆλος ἢ ἄνεμος). Τὸ. περναῖται. στο. κέρατο τοῦ. πλοῦν. ἀπὸ κέντρου στο. ὄργωμα τῶν.

Ἐάν. ἔχο. ἄλογο. ὅτο. κατὰ τρε. με. δύο. ὅχαινι. ἀ. ἐκα. τέρωθεν τῶν πλευρῶν τῶν τῶν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..κατ' εὐθείαν γραμμὴν ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α)...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; *Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο καὶ γίνεται ἀκόμη... εἰς λωρίδας, πὰν λένονται εὐρείες, πλατείαι 10-15 μ. ἀνεξαρτήτως τῶν μήκους τῶν χωραφῶν.*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιὰν ; *Ἐχωρίζετο καὶ χωρίζεται μὲ αὐλακίδια. Φροντίζουν ὅμως ἐπὶ τέλος νὰ κλείβῃ ἡ αὐλακίδια γιὰ νὰ ἐνωθῶν σ' ἐπὶ ὅλες.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν, μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἀροτρον ; *Αὐτὸ ὡς ἀρχὴν τῶν ἀνέμων. ἐν πᾶσι τοῖς τόποις μᾶλλον ἀνέμων. πᾶν ὡς ἔρχεται...*
- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διανομὴ τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὄνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. .... *Μὲ τὸ ὄνι κατ' ἑξῆς...*

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. *Εἰς ὁ. θαλάσσιον... εἰς ὁ. ἀγροτικῶν,
ὁ βοσκῶν... κ. λ. π.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά; π.χ. καλλοιργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Συνκρίσεια. ἔξο. νά. γίνωνται ἐνδιά

(9) .. ἀρχαῖα. Ἰ. αὐτὰ μοι. καὶ χαράριον. πρὸς ἐπιμέλειαν
διὰ. βιτοράν... ἐδέχοντο. (25) νέματα... 2224

Δεν ἔκαμνον ὅρας ποτέ, ἐννιά δογμάματα, ἀλλὰ 4.

α' φεβρ = Μάρτιον (το γυρ(β)μα) .....
 β' Μάρτιον - Ιουνιον (πριν να αρχιση η Ξηραβια),
 γ' κατ' μηνά· Αύγουστον· Ισθ' Οκτωβριον· πριν από τή
 βροχον. Εδίκη ονομασθεν δει υπ' αρχον· -

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Διὰ τὸν οὐρανὸν τῶν ὑπερστικῶν ἔχοντες 2-3
ὁρμητικά κατὰ τοῦ ἡνὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ Μάγιστον
Εὐδὲς ὁρμητικῶς δὲ ἐνὸς ὁρμητικῶς να. ἔχον.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

.....Τουλάχιστον δύο (2) Έτη.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Δια τὸν ἑαυ. κ. ε. καὶ τὴν ἑμ. 1/2 ὀργώματα.*

Διὰ τὸν ἀναβόγιτον - ψυχῶνδῃ - κηρυεῖται 2-3 ὅραματα.

- 5) Ποια έργα λεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σπέραν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπóρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;.....

Μόνο τό δικάκι.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

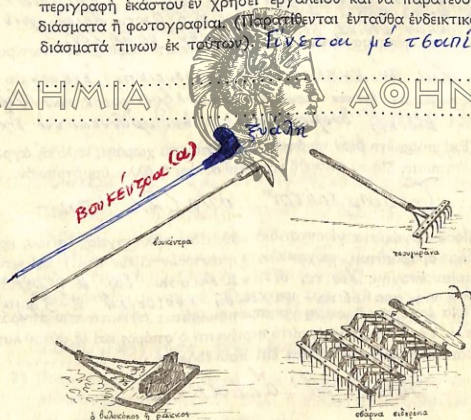
..... *Μέ... μίαν... διδμηρῶν... σπάτουλαν... τοποθετη-
μένην... εἰς... τό... ἐν... ἄκρον... τοῦ... Βουκέντρου, ὅπως
ἐλέγχεται (ἐξυάλειν)... ὡς... ἐκείνῳ... (α).* .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ, (σβάρνισμα, διβόλισμα); *ὡς... ἐπὶ... τό... π.λ. εἰς... τοῦ... ναυ...* .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων). *Γίνεται μὲ τρυπή.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

.....

.....

.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

..... Συνπόδας καὶ ένα. .....

.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. Τὰ ἡλεον γόνιμα καὶ καλὰ. ἡλιαθῆνα διὰ ταικῆς κοπρῶν.

Τὰ φαβοῦδια δὲ γκαμῆες (φωλιές-φωλίες) 6ε' ἀπότοι 62 40-50 ἐκάτοβαν.

Τὰ ρεβῆθια ἐπαρτά πεταχτά; ὅλην τὴν βιταφί.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Τὰ εὐριδκομένα ἐξ ἀγρα-καπανθιν καὶ προθυφόμενα διὰ ἑπορῶν βίτου, ἐκαλλι-εργοῦντο ἐπὶ τὴν ἐλευτοῦσιν ἐξ ὅς τῇ ἀγροῦναπαύδω, δια' ρόβης.

.....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Καὶ πρὸ καὶ μετὰ τοῦ 1920 ἡ καλλι-εργία ἐγίνετο καὶ γίνεται διὰ φυτεύδων αὐτῶν ἐξ αὐλάκων (φωλιές) καὶ δὲ χωράφια γόνιμα.

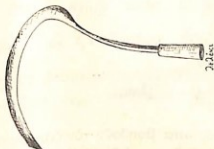
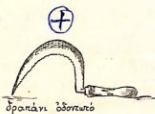
.....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ^{ἔδρανον}.....
 ..^{βυννίδας}..μέ.^{δρεπάνι}..^{ὀδοντωτό}, ^{ὡς} ^{ἐν} ^{τῷ} ^{βυνη}..
^{σύνεικον}..⊕..^{κατωτέρω}.....

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ^{ἔνδεκον} ^{καὶ} ^{βύνη} ^{ἐν} ^{χρήσει} ^{δρεπάνια} ^{ὀδοντωτά}.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ^{Με δρεπάνια καὶ} ^{κόσσει}.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ^{Τὸ δρεπάνι} ^{εἶχε} ^{κόψη} ^{ὀδοντωτή}, ^{ἐνὶ} ^{τῇ} ^{κόσσει} ^{ὁμαλῇ}.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. λέγονται... δρομιά.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; θερίζουν καὶ...
οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες. Ἐπαγγελματίαι...
θερίζουν. ἤρχοντο. σπανίως ἀπὸ τὰ χεῖρα-
νικά χωριά (τὰ ἀρχαῖα - ὁρμύλια κ.ά.)...

2) Πώς ἡμεῖνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐκεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ονοματολογίαν). Με ἡμερομίσθιον
καὶ κατ' ἀποκοπὴν εἰς εἶδος. Τὸ ἡμερομίσθιον
ἦτο μετὰ φαγητοῦ. Τὸ κατ' ἀποκοπὴν
χωρὶς φαγητόν (ξέψωμα), ὅπως εἶπατε
το.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Πο. Νύ... θηανάς, οἱ ἄνδρες μόνον,
ἐφόρου... ἐξ. χάν... ἀριστεράν... ἀκραν...
χείραν... παλαμαριάν...
οἱ ἄνδρες... ἐβίχχαν. τὴν μέσην του.
με ἱνᾶρι.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

.... Ἀπεφύχου. καὶ ἀποφύχου καὶ βήμερον
νὰ ἀρχίσαν. τὰ δεξιμόν. Τρίτη. Πέμπτη. Κυριακή.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Συνήδω. Ἐτραγουδοῦσαν

Δημοτικά. τραγούδια. τῆς Χαλκιδικῆς. Σχετικά
με τὸν δεξιμόν. ὅχι (Μαρία. Μπαίρα). ....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Δ. εν. εἶχον τὸ ἀνωτέρας. Ἐδίδετο

*... Μετὰ τὰ περὶ τὸν δεξιμόν, πετοῦσαν
με' ὅσον δέναντι. εἶχον τὸ δρεπάνι. ψηθὰ πρὸς τὸν
οὐρανόν. Ἐφ' ὅσον, τὸν τῶ, ματὰ τὴν π. τῶ δὲ τὸν
ἐξ τῶν χῆν, ἐκαρρῶνεται ἐπὶ τὸν ἐδάφους, ἢ το
ματὰς αἰωνός ; θὰ ὁδεύουν καὶ τὸν ἐπάμενο χρόνον
πολὺν βιτὰς καὶ δ' ἔβαν καὶ ἡμέρας. -

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

.... Ἀμέσως μετὰ τὸν δεξιμόν. Ἐκάθετε
Πυρίδος. (τὰ ἀρδύν). ....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.....Οἱ ἄνδρες. ἔδενον. αἱ αἰ. γυναῖκες καὶ τὰ ἀνδρῶνα παιδιὰ. μετέφερον. τίς ἀγκαλιέ (ὄραμά).

.....Τὸ δέσιμο ἐγίνετο. μὲ βίκαθ. ἢ μὲ τὸ ἴδιον, ἐάν. εἶχε ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένον βιβάτον.

.....Κατὰ τὸ δέσιμο. χρησίμοποιον. τὰ Σαγκόττι, δὲ τὸ ἐρύξιμο. -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; ...

.....Ἐτοποθετοῦντο. ἀνά. δύο. ἢ. ἀνα. ἐξὶ διὰ. καὶ. φορτωκωνται. ἐδκόθως. ἐξ. τὰ... ὑποχύλια. ὁ. βάντος. δέ, ὅρι. φονεῖν. ἐπὶ. τοῦ. ἑοῦ. φον. καὶ. μὲ. τοῦς. δαφν. πρὸς. ἐπὶ. καλὸν. τοῦ. χωραφίου. διὰ. νὰ. χύνωνται. τὰ. νερά. -

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ο κ. Μοχὰς, ἐνδυνμεται ἐπὶ καλλιέργειαν τῆς πατάτας ἀπὸ τῆς νηπιακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἢ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ 1904. Ἡ δὲ κυρία Μπογορὰ ἐπὶ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ 1895. Πότε ἀκριβῶς ἤρχισε δὲ νηπρίομεν. Πάντως πρὸ τοῦ 1895.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Τὸ φύτευμα αὐτῆς... γίνεται κατὰ τοὺς μήνας Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον.*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Ἡ ἐξαγωγή ἐγένετο μὲ τὸ ἄροτρον μὴ μὲ δίκειον.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνιθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ναὶ. Μὲ ἀχνοῦ ἀραβώτια καὶ ρόβη. Ἡ καλλιέργεια τῆς ρόβης ἐγένετο ὁμαλῶς τῶν δειπνῶν δημητριακῶν. Ἡ σπορά αὐτῆς τὸν Φεβρουάριον. Τὸ φύτευμα μὲ τὰ χεῖρ (ὡς ἐκρυφώθη). Ἡ ξήρανσις ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ. Μετὰ τὸ ἀλύνειν αὐτὴν ἀλεθάν τὸν καιρὸν (γιὰ τὸ μῆος) τὸ δὲ ἀχνοῦ αὐτῆς καὶ ὁ γιαρμῶς ἐδίδετο τροφή. ἔτα. Βοοειδῆ. Ἡ φύλαξις αὐτῆς ἐπὶ ἀχνοῦ.*
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ὁ σανὸς ἐθερίζετο κατὰ τὸν Μάιον μὲ δρεπάνι ὀδοντωτῶ.* (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .Γιὰ τὸ δέμα δέν..? ἔχρησιμοποιοῦντο
 ἔργαλειά.α..? Ἐδένετα. ἐξ δέμαί τινα, μέδχαινιά,
 τὸ ἴδιον τὸ χόρτο. Γιὰ τὴν ἀποδοὺ κεῖνι. χρῆσιμο-
 ποιοῦσιν τὸ Διφράνι. —

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

..... Μετεφέροντο... ἐξ... τοῦ... ἀλῶνι...
 .....
 .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ~~Θέμονται.~~

Ἡ τοποθέτησις ἐγένετο κατὰ καθωρισμένον τρόπον,
 ἥτοι ἐτοποθετεῖτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μὴ ἐπὶ ταρᾶ ἢ κα-
 τὰς μέτρων. βλάκας. πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν, ἐπ' αὐτῆς
 ἀλλή καὶ ἄλλῃ, ὅπως τὰ κεραμίδια ἐπὶ τὴν ἐκκλῆ. —

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλῶνι-
 σμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

..... Ὑπῆρχεν... πάλιν τε... ἀλῶνι...
 .....
 .....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; Συνηθως. ἔξω τοῦ. χωρίου... ..

Διάλεξαν τόπον ἐπὶ πεδῷ, ἀνοικτό, γιὰ νὰ φουβά
 ἀέρας. γιὰ τὸ δέμα. ....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρή-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

..... Ἀνῆκεν... ἐξ... μίαν... οἰκογένειαν. Σπανίως
ἀγροτική οἰκογένεια... ἐξτερεῖτο... τοιαύτον.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἤρχιζε τὸ
ψάδιον καὶ τελειώνει τελοῦν ἀρχοῦντος, Σήμερα
με εἰς μήχανες τελειώνεται ἐννοεῖτερον ;* .....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκαστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Π.α. π.β. χωματάλωνοι,
κυκλικά με διάμετρον 10-12 μ.....*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). *ἔχοντες... ὁ... καθαρισμός... αὐτοῦ... ἀπο*

*τά ἀχρίοχορτα, τὰ βκούλια, καλὰ καὶ τὰ ἔχωμά-
τωναν διὰ κοκκινοχώματα (ἀργίλλου) καὶ τὰ ἔβρωσαν
με κόπρον βοῶν (Βουνιά) δέκτην χωρὶς ἀχύρο.*

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *κατὰ τὴν κρίσιν
ἐκάστου. ἔρ' ὅσον ὁμοῦ ἐχινετο τὸ χωματάλωνο,
ἤρερε... τὰ... σήμερον... τῆς ἐπορεύου... πρὸ τῆς
με... δεματίας καὶ... ἀρχίβη... τὸ... ἀδωνίδου... ἂν το... ἐπὶ
νε... ὁ... ἄλλος... ἐρχοῦν... βροχή, ἤρερε... ἂν... βροχὴ.*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.
 Ἔτο ποδε τοῦ ντο κυκλικῶς, ἀρχίζοντας ἀπὸ τῆς
 περιφέρειαν, δεμάτια μὲ τὰ βτάχια πρὸς τὸ κέντρο
 τοῦ ἁλωνιοῦ. Ἐκεῖ ἐσπινιστοῦντο... 5-6. ὁμακεντροὶ κυκλα δε-
 ματιῶν καὶ ἐκαλύπτετο ὁ χώρος μέχρι τὸ κέντρο. Κατόπιν ἐλυ-
 ναν τὰ δεμάτια καὶ μὲ τὸ δοκράνι τὰ ἀνάκάτευναν. Φρό-
 νεισαν τὰ βτάχια νὰ εἶναι πρὸς τὸ κέντρο τοῦ ἁλωνιοῦ.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἁλώνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *διὰ Βοῶν.*

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλω-
 νιοῦ ἑξήκοντα στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχια. ....

... Ἀ. Πλυνίδια, διὰ τῆς καταπατήσεως τῶν βταχίων, ..

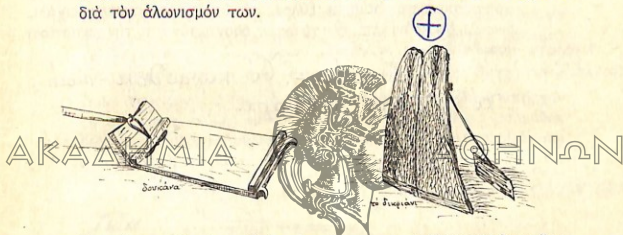
ἀπὸ περιφερομένων ζώων. δε. ἔτε. βύνηδες, ἐξ τούτου...

... Ἀ. Πλυνίδια, δε. ἀχρησιμοποιοῦτο. β. Πλυνίδια, μόνον, ὅταν τὰ ζῶα ᾖσαν δύστροπα. Συνήθως τὸ ἁλώνισμα
 ἐγένετο μὲ δοκράνη, καρπὸς δε. ἐπ' αὐτῇ ; ὡς ἡμῶν δε. τὰ ζῶα.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἁλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἁλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴν περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἁλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

γ) Πού ἀντί τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικούς μηχανήματα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων; Στὴν τόπο μαρ. ὁ

..... Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἠδυνήθηκα ὅλα τὰ ἔμ-
πρατά. Τὰ ὄντρια καὶ ἡ ἐκκαθε μετ' ὅτε περᾶσι.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

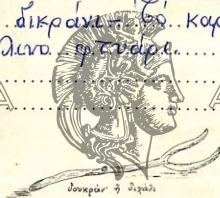
..... Ἀρχίζει... μὲ... τὴν... ἀνατολήν... τοῦ... ἡλίου
... καὶ... διακόπτεται... ἐν τῷ... τοῦ... βούρουνο...
.....
.....
.....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

..... τὸ... δικράνι - τὸ... καρποδόρι - καὶ...
... τοῦ... ξύλου... φτυαρι...
.....

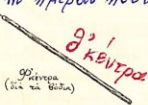
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ; **Ναί.** Ἐφ' ὅσον... ἀντιλαμβάνεται, ὅτι ὁ χρόνος... τοῦ... ἐπιτελεῖται, νὰ... ἐλπιώθη... τὰ... ἀλωνιστὰς... τῶν... δειματιῶν, καὶ... ἤδη... ἔχει... ἀρχίζει... νὰ... ἀδυνατῇ, μὲ... χρεῖ... τοῦ βούρουνο.
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). **Ναί.** Ἡ ἀλωνόβεργα ἐλέγετο **θ'κέντρα**, μῆκους 2 μ. περίπου ἀπὸ ξύλο κρανίου ἢ ἀγριελίας. Πολλὰς φορές ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ τὸ **κουρμπάτζι**, ὡς ἐν τῇ ἐναντιοθεσί.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης, κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Εἰς τὸ χωρίον Βραβδα δὲ ἐνδυμνοῦνται. εἰσὶ κτλ. ὀνομαζόμεναι, ἐξ τῶν Ἀγιο. Μάρμαραι βτα. περίε. χειτονικά χωρία. ἐλέγετο... Λειώμα.*
Τὴν ἡμέραν ἠδύναντο καὶ ἀλωιθεῖν μίον μόνον βρωῶν.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα) *ἔλεγοντο (ἢ ἀνωερω) λειώμα καὶ ὁ δωρεὺς Λαμνί. ἔτεποδοτεῖτο. 66. ἔαμπεκ. φοριέτο ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ.*

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τοῦπάνηδες, καλούμενοι ἀλωιστῆραι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν..... *Ἀλωνίζον οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ μ. ἐ. ἰδικά των ζῶα.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἀλλὰ μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν; π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). *Με τὸ Πιραδί, τὸ ὀνομαζόμενον ἐξ τῆς βελίδα 26 δικάβαλο καὶ πρὸς κόπανον; ἐκρηγνύμενον διὰ + ἐξ. τῆς βελίδα 26.*

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; *Ἐλέγετο κόπανος καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πουρνγοῦ ξύλου ἢ πλατανόξυλο, εἶχε διαμέτρον 4-6 ἐκ καὶ ἐπὶ προβάτον μέρος ἀπὸ τὸν ὀνόμαζον. Τὸ σχῆμά του ἦτο ὡς ἐκ εἰκονιζόμενον ἐν τῇ 24 βελίδῃ καὶ ὀνομαζόμενον διὰ +*

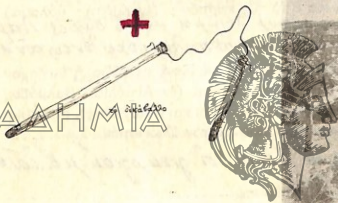
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). *Τὸ κοπάνισμα. ἔχινετο
 ἐξ τοῦ ἀλώνι. Χρηθὲς κοπάνου. ἐξ φακῶν, ρεβι-
 θία καὶ εἰκαλιν.*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κομμουμένο διὰ τὸ κοπάνισμα
 μικρὸν ὑψηλὸν δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; *Ὑπὸ... 2 - 4 προβάτων, μελῶν, ἐπὶ αὐτῶν
 οἴκοι ἐν. εἰς... ἢ 6 νυχ. ἐν. ἡμ. ἡμέρας. Ἀλλὰ, πράβωται.
 χρηθὲς κοπάνου. σ. μεγάλοι παραγωγῶν καὶ ἐκαλοῦντο
 Παραγωνίτες.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπάνιζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

..... Κατ' ἐνδεῶς... ἐπὶ... τῶν... ἐδάφους (ἁλῶν)
καὶ... ἀνέβλεπε... εἰς... τὸν... χωρίον... καὶ... μόνον... τὸν
καρποῦν.....

22) Κατὰ τὸ ἁλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; Στο. ἁλῶνισμα, ἐλέγοντο

Δημοτικὰ τραγῳδία, Σχεϊκοὶ μετὰ ἁλῶνισμα... ὅχι.

... Στο. κοπάνισμα... ὅχι.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Το 1956. Δεῖν ἐγένετο προμηθεῖα
ἐπὶ κατὰ τὸν χωρίον. ἤρκετο ὁ γαργαλιὸς τῶν γῶν ἁλῶν
ἀπὸ τοῦ Παναγιωτοῦ. Το ἔσκατα ἐσπορεύετο εἰς τὸ ἀνα-
βατώριον, ἐφύθαναν δὲ τὴν γῆν καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν ἐδικῶν
β'. Λίχνισμα ἐργασίας (ταῖς τούτῳ) ἐρηπτόντο

1) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν βτνή μη-
Αἰτωλῖα: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται

τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην:

θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι)

καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Λέγονται... Δ. λειῶμα... Το λειῶμα

σωρεῖται μετὰ... Κορπολόμ. ⊕ καὶ μετὰ παραδιά

ἢ... βύρτη... ⊕ .....
..... παραδιά ἢ βύρτη ⊕ ..... μέτρο

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο;

..... Ἐπ' αὐτῷ... βωρὸς... (λαμνί)... ^{ποῦ εἶναι ἑλπίμας} ἐτοποδεσσέτο.
 ἔκαστος... ἐταυρώσας... καθένας... διωρησάμενος... πορρα-
 καλεῖ... τοῦ θεοῦ... ναί... εἶναι... ὅτι... καὶ... τοῦ χρόνου
 νὰ... ἀδυνατίῃ, ἐπὶ τῷ... νὰ... φεθῇ... ἀέρας... γὰρ... τοῦ λιχνίσματος.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

..... Μ.ε. τὸ... κορροδόχι... Εἶναι... βόν. τὸ...
 εἰκονιζόμενον... μ.ε. 5... δόντια.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

... Γενικά... λιχνίζου... καὶ... ἀνδρῶν... καὶ... γυναικῶν...
 ... Μόνο... ὁ πρῶτος... λιχνιστὴς... τοποθετεῖται... πρῶτο
 μέρος τοῦ καρποῦ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λιχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

..... Λέγονται... Κότβαλα... ὁ καρπὸς ἀποχωρίζε-
 ται... διὰ... κοπάνου.....

... τοῦ... διημιζέται... δεύτερον... ἀδυνάμιμα...
 δευ. γινωριζόμενος... εἰς... τόπος... πόντος... ὅχι...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... *Δέν. γυνυρίζομεν* .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..... *Με' κό. δρομόνι. ἦτο. μεγὰλο. κόσκιν.ο. με' δέρμα*
ἢ λαμαρίκκ. .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

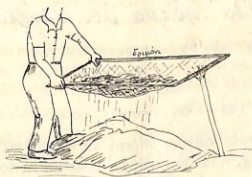
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκιν.ο. παλίο. δερμάτινο

κόστροι ἢ ἀνυλῶσι

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δρομόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ στανρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; .....

Σχηματίζεται ἐν σωρὸν μετὰ δυνάμει
 ρι... τοῦ... τοῦ... ἐμπηγνύεται... τοῦ...
 ἐν τῶν... σωρὸν... ἐπὶ... ἐν... (ἀσπασμὸς)

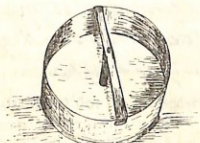
- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

Ἄλλα ἔθιμα... εἰς... ἀποθήκην...

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡμετέροιο δεκατιβή
 βρό... ἀλάφι... κ.ι... ἐπαίρικε... ἐμεύω... τῆς δεκάτης... Ἡμετέροιο
 ἐγένετο... με... τῶν... κού... λον... Φ... δοχεῖον... ἡ... κατωτέρω, χωρη-
 τικότητος... 18 1/2 ὀκάδων... ἢ 16 κιλῶν...*

μυσοκοίλι

κούριος

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ; *ὄλα*

α) τὸ παπαδιάτικο, *ἢ κανονικό*

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ χυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ., *μόνο ὡς μεγάλοι παραγωγὰς*

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) *Ἐντός... τῆς... οἰκίας... δε... μεγάλοι, 2
 κοφίνια, φτιαγμένα ἀπὸ βέργης πυλῶντος καὶ ἐπιχρί-
 θέντα με βούνδια. χωρητικότητος 200 ὀκάδων 500 ὀκά-
 δων καὶ 1000 ὀκάδων.*

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Ἐν τῷ... τῇ οἰκίᾳ ἐξ ἀποθήκῃ
πληθύνον. αὐτῇ... ἐξ ἁ. χωρῶναι.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτους καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

..... Πρὶν... ἀπὸ... τοῦ... ἀλύνεσθαι... διαλέχοντι ἀπὸ
τοῦ... ὁμοῦ... τοῦ... καλύνεσθαι... σταχύναι... ἢ... ἔργα-
βία... οὐκ... λέγεται... σταχύνεσθαι... ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύνων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

..... ἔχον... τῇ... βυνηθῆναι... αὐτῇ.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΡΟΤΗΝΗ
ἔχει... ἔχον... πλεγμα... μέ... τοῦ... σταχύναι... πρὸς...
κάτω. φυλάσσεται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ πρὸς τὴν
γὰρ στολισμὸν καὶ χιὰ νὰ δειχθῇ ὅτι εἶχαν καλὸν βίτην
Α. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ τῇ χρονίᾳ αὐτῇ...

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμνηστικὴ εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..... Μόνα... ἐπὶ... 23 Ἰουνίου (Κληδόνου).....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

..... Τὸ... ἑσπέρas... 23^{ης} Ἰουνίου...
ἐξ... καθε... γειτονία... τῶν... χωριῶν (8-10
ἀφανοί).....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

.....λέγεται... άφανός.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος; ....

.....Συνήδου... νέοι... νέες... και... παιδιά.....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος; Τά... παιδιά... κατά... χαιτονα...
εννεκέντρωναν τὰ βλαστάρια τῆς μονιᾶς, ὑπολείμματα ἀπὸ τῆς τροφῆς
τῶν μεταφθορέων, καὶ τὰ ἀποθήκευον· δὲ μὲν βέλκας, κρυφίως
ἡ ἐργασία αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Μῆττα Μοῖσου......

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....Ἐκτός... ἀπὸ... τοῦ... ἀνωτέρω... ἀναφερόμενα... βλαστά-

ρια, τὰ ὅποια εἶναι... ἀπὸ... τοῦ... 23^m

Μονιᾶς... τὰ... παιδιά... ἐκείναι... χαιτονα... ἐννεκέντρωναν
καὶ μετὰ τὴν... ἀποθήκευσιν... τῶν... ἀποθήκευσε
τῶν... ἀπὸ... τοῦ... ἡ... τῶν... - τῶν... -

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοπὸν διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα Συνήδου... τὰ... ἐρωτηθέντα
παλληκάρια... ἔλεγον... ποῖν... ἡ... τῶν... -
τετραβείχο... ἡ... τῶν... -

.....Τὸ... β... πον... φ... ,.....

.....ἡ... ν... (κα...)

.....μ... ν... μ... κα... (κα...)

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

.....Ὁ... νέοι... νέες... μικροί... μεγάλοι
παιδίσκων... τὰ... χαιτονα... καὶ... ποῖν
άφανός... εἶναι... π... ἀπὸ... -
τὰ... -
παιρνον... ἀπὸ... -

3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....? Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω, μετὰ τὸ 1912, ἀνδραποδεύονται
ὠριμένα, γερὰ, ἑπὶ τῆς... πυρᾶς καὶ δι' ἓνα παῖδα τοῦ
ἀνδραποδεύοντος... 2. βιωμαῖες, μίαν Ἑλληνικὴν καὶ μίαν Τουρκικὴν.
Ὅταν σὺ φλογεῖς ἔξωθεν τὸς βιωμαῖες, ἀρκαζόν ἐπὶ Ἑλλη-
νικὴν καὶ ἀρκαζόν ἐπὶ Τουρκικὴν νὰ καίῃ.

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) Ἰούδα.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

..... Τὰ ἑθιμολογία ἐπὶ 23ης Μαΐου, προσεκαυτίζονται
πᾶσα γειτονία ὁ ἀφανὴς ἀπὸ τὴν κοινὴν τὰ παῖδα
ἀνδραποδεύοντες τὰ παῖδα ἐπὶ μαρτίαν καὶ τὰ ἑθιμολογία
ποὺ ἔχουν εὐχκενέωσις τὴν γειτονίαν πρὸς.....

... Ἀπὸ ἐτοιμασίαν τῶν ἑθιμολογίων, ὁ ἀρχηγὸς τῆς
παρέας καὶ... ὠριμένα... ἀλλὰ μένου φρίλας... ἐν
ὁμοίᾳ ἀρχίξον νὰ εὐχκενέωνται περὶ τῶν ἀφανῶν.

Ὁ πῶς γινώσκῃ τῆς παρέας φεύγον, κατ' ἐντολὴν τῶν
ἀρχηγῶν, καὶ πηγαίνουν ἐ' ἄλλης γειτονίας νὰ κλέβουν Βλαβεραία
καὶ Ἀι-Γιάννη, Πολλὰ μικρὰ κλέπτοντο κομμὶά, φράσκα καὶ
ξύλα ἀπὸ τῆς φράσκε τῶν κήπων (χωρὶς νὰ θεωρεῖται ἔθνος).

Τὸ βερρουνό ἀνάβουν τοὺς ἀφανῶν καὶ ἀνάλογα με-
τὰ προπρίδες ποὺ ἔχουν, τοὺς διακρίνουν ἀκεφαλοὶ 1-2 φορές.

Στὸ διάστημα αὐτὸ πηδοῦν πᾶν ἀπὸ εἰς φλόγες
3 φορές ὁ καδέναις.

Τὰ παῖδα, οἱ νέοι καὶ οἱ νέες, φοροῦν βερανα,
καὶ γυνε, ἀπὸ Ἀι-Γιάννη.

Ἐπὶ τὴν ὥρα τῆς πυρᾶς, μπουμπουνίτζι, λήθουν
ὅτι δὲ λέβουν τὰ βῦτα (ὅπλ. σὺν βικίς, δὲ δὲ καρπορρήθουν).

Παλαιότερα μετὰ 32 λαδούς Ἀι-Γιάννη ἐβύλιζαν τὸν
κεντρικὸ βεῦλο τῶν βιωμαῖων γιὰ νὰ ναι γερὸ καὶ νὰ ὑπάρχη
ἑγχεῖα ἐ' ὅρους τὸ κατοικῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΜΕΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκάβου φ' Ἰλίου τῶν τετραδίων
ἀντιβίβει με' ἑκάστην ἐκδοτὴν τῶν
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.

[Signature]

Χρηστος Παπαδου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

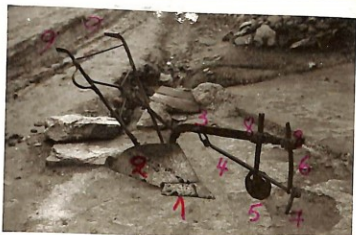

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σιδηροῦν ὄροτρον

Μονόφτερο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. ὕνι
2. ὄροτρον
3. σταβάρη
4. τιμόνι (βέργα)
5. τροχός
6. κυρίως τιμόνι (σταυρός)
7. χάντζος
8. κάβουρας
9. ἁλσετρόχειρος

1000000 1000000

1000000

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

(1000000) 1000000
1000000
1000000
1000000
1000000
1000000

Συλάλετρο

$$\frac{3}{2}$$

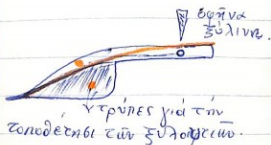
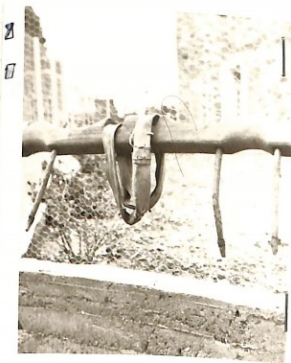
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

1. Σταβάρι
2. Άλετροχείρη
3. Γούθη
4. Συλάπτια
5. γνή
6. ξφίνα
7. Όγκιόργ (ή εχεοιάγραμμα)
κατωτέρω

ΑΘΗΝΩΝ

Συγός

4

0953K bKvM

AKAΔHMIA

20xvS

AOHNΩN

γνί

$\frac{3}{61}$

1. γνί

2. Ραβδώνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εν τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεως
ἀπὸ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀγρότερον

1. Κουφοσκέρνανο
2. Στενοσκέρνανο
3. Σμελάρι
4. Σκεπαρνιά
5. Ἀρίδα
6. Σκεπάρνι

2

AKAΔHMIA

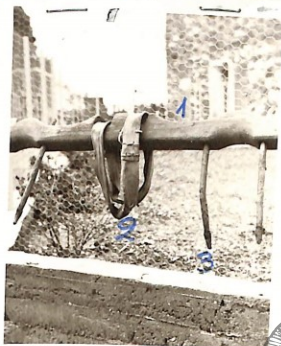

348

ΑΘΗΝΩΝ

αρχαῖα κείμενα
αρχαῖα κείμενα
επιγράμματα
ἐπιστολὴν
ἱστορίαν
ἰστορίαν
ἰστορίαν

Ζυγός

1. Ζυγός
2. Ζευγο λούρι
3. Ζεύγες (ξύλινες)

Ζεύλα ξύλινη

ἐγκοπὴ δὲ ἐπὶ
προέξοντι ἐγκοπῆς
ἀκροῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

• Αντριά (ξύλινη
βφήνα)

21

μήκος
20 ἑκατοβτῶν

2

20802

10101

AKADEHMIA

ΑΘΗΝΩΝ

← 20802

Ζεύξιμο δξίπων
εξ εωήρουν μονότερον άροτρον.

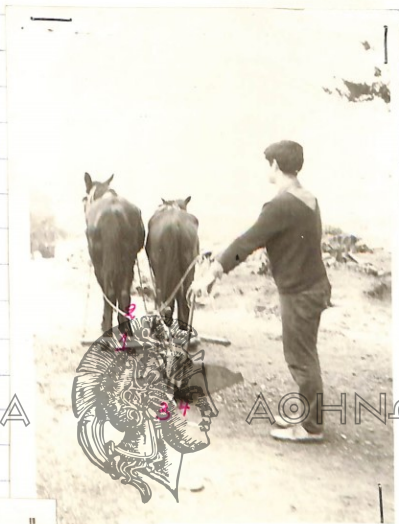
7

1. τραβηχτά
2. Οδηγός (όχολνί
εκατέρωθεν των ίππων)

3. Όγκιδρος
4. Βάσις

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

← Ζεύξιμο βοδιών
εις ζυλάλιτρο.

Σερά έργα βιών.

1. Ζεύξιμο βοδιών στον πυλ.
2. Τοποθέτηση των ζευγολογιστών στο κέντρο των πυλών.
3. Τοποθέτηση των άροτρον ανάμεσα στα ζώα.
4. Τοποθέτηση των εταβαριστών εξ ζευγολογιστών γύνδεση αυτών διά τη Άνταριά (ήτοι Σταθμ. ζευγολογιστή - Άνταριά). -

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

9
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

01

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1 Καβμάς

2 Δικέ'ρι

3 τβά'πα(τβά'πi')

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMIA

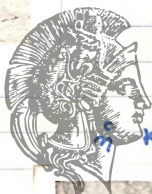

AOHNΩN

Δρεπάνια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΣΣΑ

Με κόψη ομαλή →

1. Λάμα.
2. Κοσσόξυλο.
3. Λαβή

21

ΔΕΛΤΑ 3679

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

81

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τοποθετείται
 ἐς τοὺς δακτύλους
 τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς
 (μέδον-παράμεδον-
 μικρόν) κατὰ τὸ
 δέριμα τῶν ἀγγι-
 στικῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
 Παλαιὰ

ΑΘΗΝΩΝ

44

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

21

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

21
AKAΔHMIA

AOHNΩN

1. Δικέλι

Ἡ ἐξαγωγή τῶν γε-
μῶν γίνεται με-
τὰ δικέλι.

≠

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δρεπάνι Ὀδοντωτό

Ὁ θανάς ἐκτερίζεται
μέτ' ὀδοντωτό.

71

ΔΙΚΕΣΤ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Τὸ δίκρουνι ἐχρησι-
μοποιεῖτο οὐδ' ἐν
ἀποσκήκεν τοῦ βανού.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

91
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δουκάνη
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ
Δουκάνη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Καρπολόχι

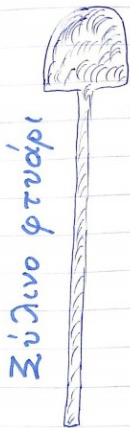

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Καρπολόχι

Σύλινο φτυάρι

19 22

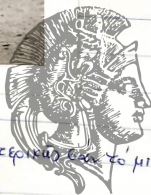
Kabunioxi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

19 22

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Δρομόνι. (Έβωστεύει και το μικρό κόβκινο).

2. Καρπολόγι

3. Κόβκινο μικρό

72

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

[Faint, illegible handwritten text in blue ink]

Γιὰ τοῦ Κούτλου
ἐγίνετο ἡ μέτρηση
τοῦ βίτου, τῆς κρύψ
κ. λ. π.

Χρησιμοποιήται αὐτοῦ
 $12\frac{1}{2}$ θκάδες ἢ 16 κλά

Κούτλος
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

92

15/91

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ